

VAKKER, KARAKTERFULL, MENNESKEVENNLIG OG VARIG

NADJA SAHBEGOVIC,
BYARKITEKT TRONDHEIM
Trondhjem Rotary Klubb
10.03.2025

Dronningens gate, 1958, Foto: Universitetsbiblioteket

Palmehaven, ukjent årstall. Foto: Universitetsbiblioteket

Palmehaven, 2020. Foto: Britannia hotell

Trondheim har unike forutsetninger til å videreutvikle seg som vakker, karakterfull,
menneskevennlig og varig by

Foto: Trondheim-kommune

Foto: Trondheim kommune

Foto: Trondheim kommune

Foto: Trondheim Byarkiv

Foto: Trondheim kommune

Foto: Glen Musk

Trondhjem. Parti av Elgesæthersgt.

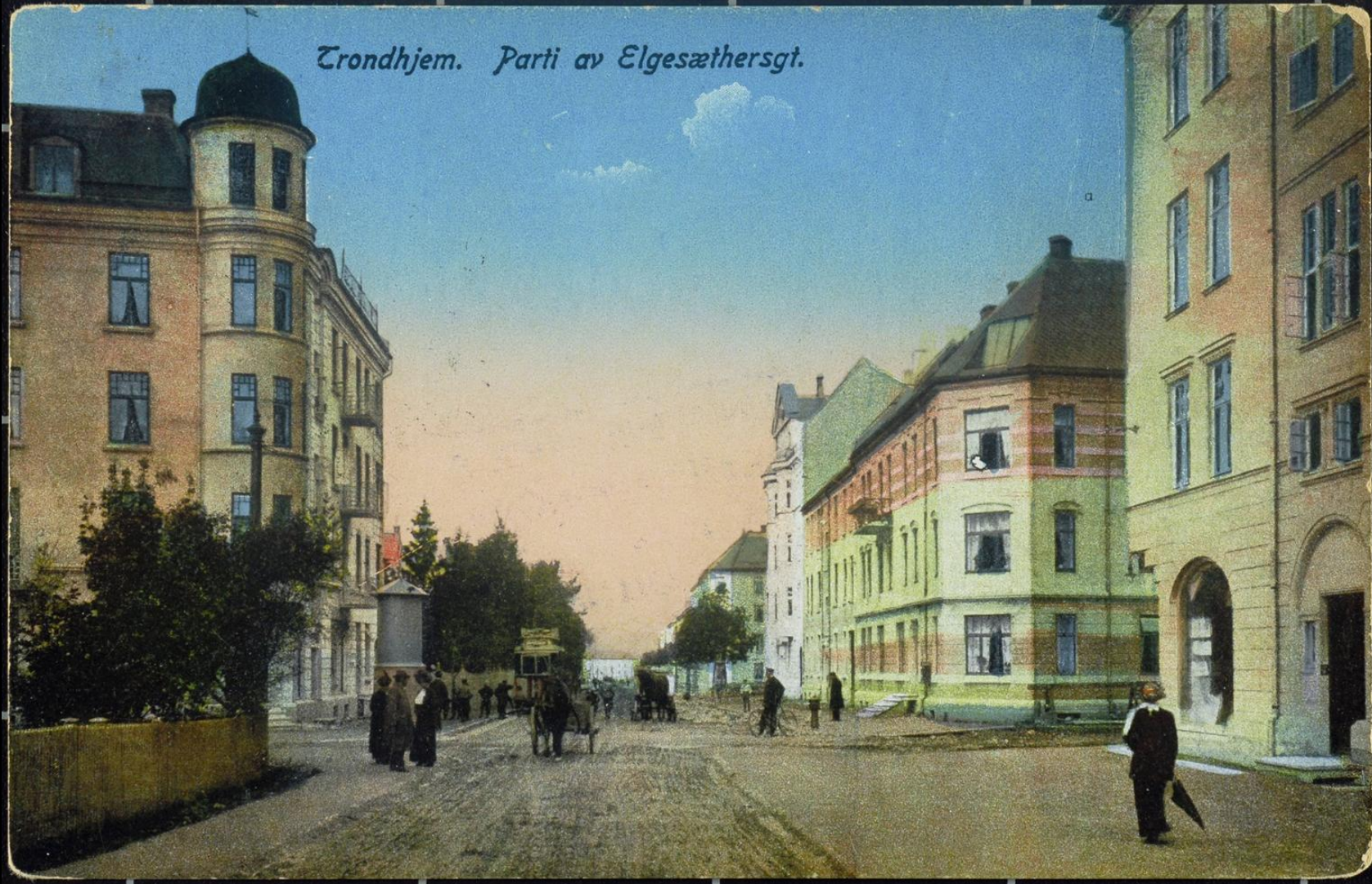

Foto: Trondheim kommune

Foto: Trondheim kommune

Foto: Trondheim kommune

Foto: privat

Foto: Trondheim kommune

Foto: Trondheim kommune

Byen vår er det beste beviset på at arkitektur virker.

Arkitektur kan:

- høyne kvaliteten i byutviklingen og i hverdagslivet til hver og en av oss
- bidra til at vi når våre samfunns mål og styrke kommunens tjenester
- være et verktøy for å bygge et godt samfunn

ARKITEKTUR SOM VERKTØY
SKAL IVARETA, FOREDLE OG VIDEREUTVIKLE
TRONDHEIMS SÆRPREG

Foto: Trondheim kommune

ARKITEKTUR SOM SKAPER IDENTITET

*Midlertidig belysning av bryggene på bakgrunn
av lysplan utarbeidet av Zenisk AS*

ARKITEKTUR SOM OPTIMALISERER

Foto: St.Olavs

OG GIR BYEN MERVERDI

Foto: Trondheim kommune

OG GIR BYEN MERVERDI

Foto: Trondheim kommune

ARKITEKTUR SOM SVARER PÅ FLERE OPPGAVER

Foto: Trondheim kommune

ARKITEKTUR SOM VERKTØY
FOR UTVIKLING
NÆRINGSBYEN TRONDHEIM

Foto: Trondheim kommune

OG KULTURBYEN TRONDHEIM

Foto: Nye Hjorten Teater

STUDENTBYEN TRONDHEIM

Foto Studentersamfundet

ARKITEKTUR SOM GIR VALGFRIHET

ARKITEKTUR SOM VERKTØY
FOR GÅBYEN TRONDHEIM

Foto: Trondheim kommune

ARKITEKTUR SOM VERKTØY FOR BOLIGBYEN TRONDHEIM

ARKITEKTUR SOM INVITERER ..

Foto: Trondheim kommune

TIL FELLESKAP

OG TIL STILLHET

*Havstein gravplass. Arkitekt: Agraff Arkitekter
Foto: Trondheim kommune*

TIL FEST

Foto: Adressa

OG SOM GIR DEG FRIHETEN TIL Å GÅ UT

OG DELTA I BYLIVET

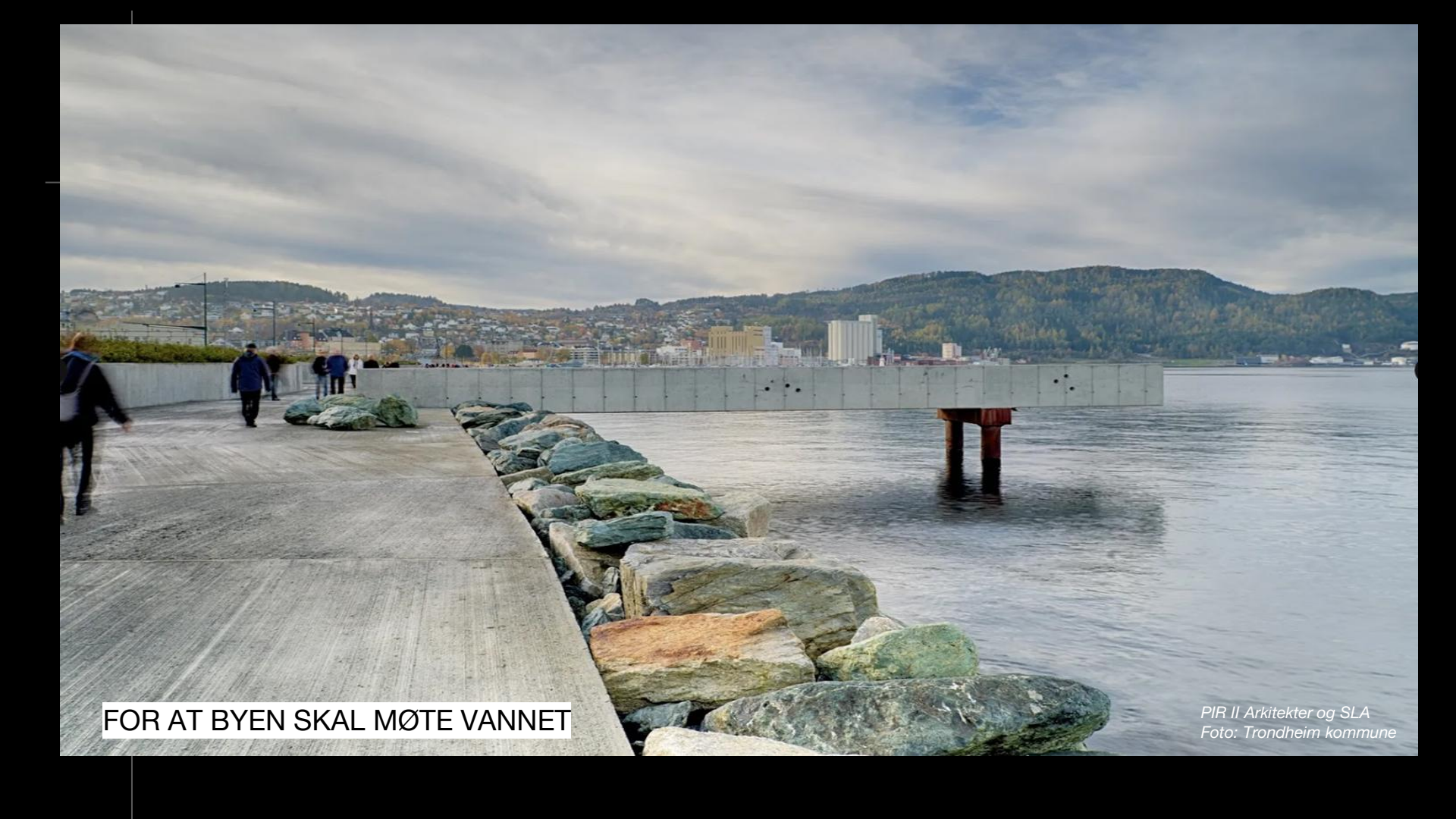
Foto: Trondheim kommune

ARKITEKTUR SOM OPPLEVES PÅ NÆRT OG PÅ LANGT HOLD

ARKITEKTUR SOM TILGJENGELIGGJØR FOR DET KARAKTERFULLE

FOR AT BYEN SKAL MØTE VANNET

*PIR II Arkitekter og SLA
Foto: Trondheim kommune*

ADRESSEAVISEN 27, MAI 2004:

Dette er den nye badeplassen i Trondheim

Hvem skulle trodd at Trondheim var en del av Syden?
Det er folkevandring til Grillstad og Trondheims splitter
nye badeplass.

SKAPER NYE STEDER

AKTIVISERER OG OVERRASKER

Hendelser på Nyhavna 2019
Fakultet for arkitektur og design, NTNU
Foto: Will Lee Wright

Foto:HAVET

OG GIR OSS MULIGHET TIL Å OPPDAGE OG PRØVE NOE NYTT

ARKITEKTUR SOM SETTER LYS PÅ EKSISTERENDE KVALITETER

Belysning av forbindelser på Nyhavna 2017
Kunstner Pekka Stokke

Foto: Trondheim kommune

OG SOM VI HELDIGVIS OPPDAGER PÅ NYTT

Foto: Trondheim byarkiv

Foto: Trondheimbyarkiv

Arkitektur virker!

Og arkitektur påvirker.

TRONDHEIM KOMMUNE
Tråanten tjeilt

Klimakrise

Tap av natur

Ressursmangel

Levekårsutfordringer

Eldrebølge

Boligbehov
ujevnhet

Sosial

Ungt utenforskap

Ensomhet

Dårlige tider for byggebransjen

NTNU-professor spår 50
prosent boligprisvekst de
neste ti årene

Historisk dårlige nyboligtall
i Trøndelag: – Nå trengs det
tiltak

UA

Start Nyheter Ytring

Meny

Kritisk mangel på studentboliger

Kun 6000 studentboliger tilgjengelig fordelt på 40 000 studenter i Trondheim.

Krise i arkitektbransjen: 60 selskaper har stengt dørene

Byggebransjen har ligget nede med brukket rygg og mange prosjekter er satt på vent. Det har knust arkitektkontorene. Haugevis har lagt ned de siste to årene.

Arkitektur kan bidra til å løse utfordringer vi som samfunn står overfor.

Fysisk miljø, livskvalitet og helse henger sammen.

Vindmøllebakken bofelleskap etter modellen Gaining-by-Sharing, Stavanger
Arkitekt Helen& Hard Foto: Sindre Ellingsen

Sammen er vi mindre alene?

Torget 1980

Foto: Adresseavisen

Torget 2023

Landskapsarkitekt Agraff Kunstnerisk utsmykking: Edith Lundbrekke

Foto: Trondheim kommune

Foto: Trondheim kommune

Åpning av Ilabekken

Bygging av Nordre avlastningsveg gjorde det mulig å åpne Ilabekken.
I 2006 ble bekken gjenåpnet, og i juni 2008 ble Iladalen gjort tilgjengelig som friområde.
Arkitekt: Multicosult AS m.fl.

Byreprasjon,
K-U-K, Trondheim.

Arkitekt: KEY arkitekter i samarbeid med HUS Arkitekter

Foto: Trond Åm

Dårlige fysiske miljøer kan forsterke dagens utfordringer.

Dårlig arkitektur tapper byen for attraktivitet.

Dårlige prosjekter snylter på kvaliteter som byen har opparbeidet seg over tid.

LØSER NOEN BEHOV OG PROBLEMER...
Men skaper også nye. Er seg selv nok.

Heimdahl Bolig, med HENT som entreprenør, skal nå bygge 253 studentboliger i nærheten av Gløshaugen campus, til en verdi av 343 millioner kroner. Boligene skal Breeam-sertifiseres.

une

BYGGER VI GODE NABOLAG?

FOR VÅRE ELDRE?

Lade

HVORDAN ER DET FOR EN 6- ÅRING Å FERDES HER?

Foto: Trondheim kommune

HVEM PLANLEGGER VI FOR?

HVOR MANGE SLIKE PROSJEKTER TÅLER BYEN?

FORTETTING PÅ TRØNDERSK?

HVORDAN FORTETTE MED KVALITET?

FORTETTING OG SAMFERDSELSPLANLEGGING HAR VÆRT STYRENDE

FLEST MULIG KVADRATMETER OG KORTEST MULIG REISETID

UTEN SÆRLIG TANKE PÅ HVORDAN DET VI BYGGER HAR PÅVIRKET
HVERDAGSLIVET OG BYENS SÆRPREG

- Folkeengasjement og en anerkjennelse av at arkitekturen er viktig
- Opprettelsen av byarkitektstillingen og bestilling av ny arkitekturstrategi for Trondheim som skal:

“Definere et politisk ambisjonsnivå og et rammeverk for utforming av byens omgivelser, slik at Trondheim fortettes med kvalitet, og byens attraktivitet og egenart bevares og styrkes.”

Skjerper kravene til estetikk i Trondheim

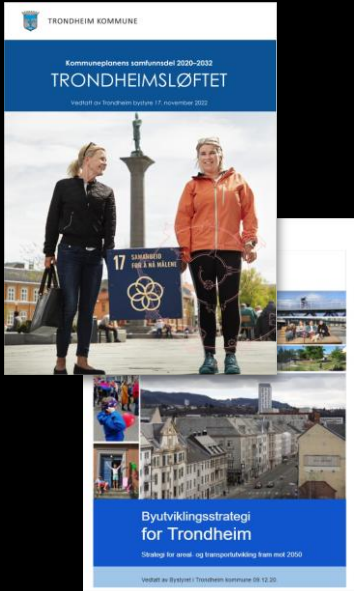

Som ordfører mener jeg vi må være langt tydeligere og ha et mer bevisst forhold til det som lages av arkitektur, sier Ranum til Arkitektur.

– Hva betyr det?

– Vi skal ikke bare ta vare på gamle bygg og monumenter, men også bygge byen for fremtiden. Da er fasader, arkitektonisk uttrykk og strøkskarakter uhyre viktige for hvordan prosjektene og bydelene oppleves å være i, å bo i, og å leve i. Dette er styringssignalet vi vil sende til utbyggerne – gjerne som en direkte bestilling – om at de må ta dette samfunnsansvaret.

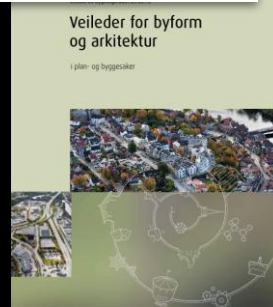
Arkitekturstrategi - Et støttedokument til KPA

KPS og byutviklingsstrategi

KPA

Supplement til Plan- og bygningsloven (PBL) og Kommuneplanens arealdel (KPA) ved å:

- Konkretisere hva Trondheim kommune mener med «god arkitektonisk utforming» i PBL §29-1
- Tydeliggjøre bakgrunnen for kommunens skjønn som tillegges i §29-2
- Være et utfyllende verktøy til KPA § 8 Arkitektur og byform.

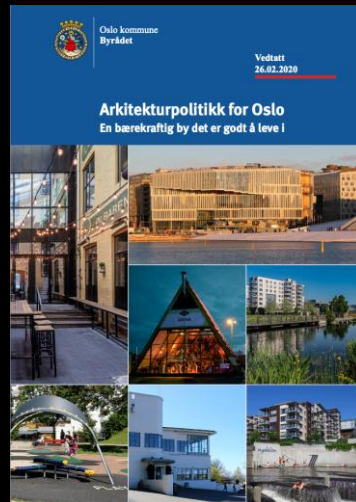
Arkitekturstrategi - Referanser fra andre byer

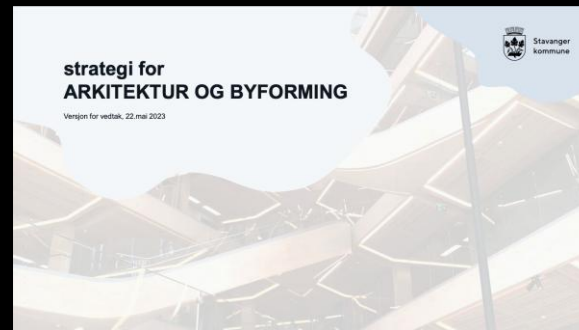
Bergen

København

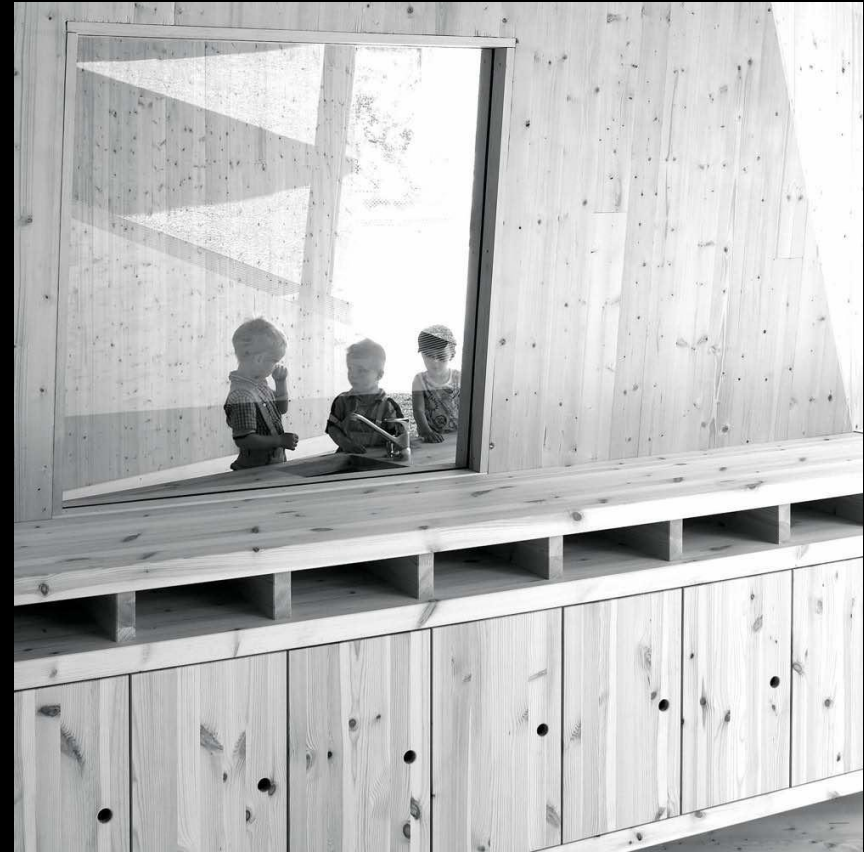
Oslo

Stavanger

Hensikt

- En felles plattform i utvikling av prosjekter
- Skal fungere direkte inn i saksbehandlingen og i diskusjonen om hva arkitektur er gjennom å konkretisere arkitektonisk kvalitet
- Skal gi større forutsigbarhet i kommunens plan- og byggesaksbehandling, lette saksbehandlingen og kanskje også behandlingstiden.
- Fungere som en faglig støtte for kommunen, politikere, utbyggere, planleggere og byens befolkning
- Etablere et felles språk og gi arkitekturen plass

Arkitekturstrategi for Trondheim

Et dialogverktøy

DEL 1: INNLEDNING

Innledende fagtekster som beskriver hva som er **målsetningen** med verktøyet, at det skal være en **plattform** for samskaping, hva som er **unikt** ved Trondheim og hvilke **utfordringer** man møter i årene fremover.

DEL 2: VERKTØYET

Delt inn i fire overordnede mål for byen.
8 prinsipper for løsninger. Hva skal arkitekturen gjøre.

Unike kvaliteter i Trondheims omgivelser

- Samspillet mellom arkitektur, landskap og klima gir byen identitet
- Tidsdybde, utvikling og arkitektonisk mangfold
- Videreføring av en arkitektonisk arv og bydelens særpreg

DEL 1: INNLEDNING

TRONDHEIMS SÆREGNE BYDELER

Foto: Trondheim kommune

Foto: Trondheim kommune

Foto: Trondheim kommune

Foto: Trondheim kommune

Foto: Trondheim kommune

Tema som bør vies særlig oppmerksomhet

Frodige gatemiljø langs kollektivaksene

Trafikkerte veier må omformes til gode, bymessige og frodige gaterom som binder byen sammen. Det krever kompromissvilje, og at hensynet til gatemiljø vektet tungt.

Ny bebyggelse langs gatene våre skal være vakker, inviterende og tilstrekkelig finmasket til at gående kan bevege seg fritt. Bebyggelsen skal henvende seg mot gata, ikke vende den ryggen.

DEL 1: INNLEDNING

Tema som bør vies særlig oppmerksomhet

Økte krav til våre felles byrom

Gater og byrom skal utgjøre verdifulle tilskudd til våre bomiljø, slik at det å bo i byen dekker ens behov for grønne omgivelser, rekreasjon, møtesteder og mulighet til å drive med ulike aktiviteter.

Byrom må prioriteres tidlig i prosessen, som en selvfølgelig del av en arkitektonisk idé. Et godt byrom oppstår ikke av seg selv, men krever at rommet formes og defineres, at man prioriterer visse kvaliteter, og at man skaper gode overgangssoner i en menneskelig skala.

Tema som bør vies særlig oppmerksomhet

Lokale sentrum som gir løft til hele bydelen

Lokale sentrum må utformes med varig kvalitet, og planlegges med en grunnleggende ambisjon om å oppnå gode steder som appellerer til ulike brukere.

Både bygg og byrom må utformes med særlig høy kvalitet. Prioritér fotgjengere, og tilrettelegg for en by i øyehøyde med fokus på fasader, overgangssoner og møteplasser i menneskelig skala.

Hvert enkelt sentrum bør utformes med lokalt særpreg som kan skape stolthet, tilhørighet og identitet.

Tema som bør vies særlig oppmerksomhet

Videreføring av en restriktiv høyhuspolitikk

Trondheims bebyggelse kjennetegnes av at den er jevnt lav og følger byens terreng. Høyhus er et avvik fra denne karakteren. Høyhus er heller ikke et klimatiltak i seg selv.

For at høyhus skal være en del av det grønne skiftet må de ha konkrete og betydelige klimaambisjoner.

Kun høyhus som tilfører byen en klar merverdi bør bygges, og bør ikke godkjennes uten at man har illustrert andre alternativer og vurdert dem etter saklige kriterier.

Tema som bør vies særlig oppmerksomhet

Mer bevisst arkitektur innen dagligvarehandelen

Dagligvarebutikker med boliger på taket har blitt en utbredt løsning. Bygningstypen kjennetegnes av høye og lukkede førsteetasjer, med varelevering og parkeringsanlegg under tak. Resultatet er ofte at butikken og boligene fremstår som to adskilte prosjekt, som ikke tilfører noe til hverandre eller til omgivelsene.

Det beste resultatet oppnås når butikken fremstår naturlig integrert i en konvensjonell bygningskropp. For å lykkes med prosjekter som dette må krav til drift og logistikk avveies mot andre kvaliteter, som beriker omgivelsene, og gjør butikken til et attraktivt møtested i nabolaget.

Tema som bør vies særlig oppmerksomhet

Bedre boligbygging og mer variert boligtilbud

Mange nye boligbygg bygges etter de samme prinsippene. Dette gir lite mangfold og variasjon.

Framover blir det en prioritet å gi innbyggerne større valgfrihet. Det krever mer fleksible planløsninger og flere fellesskapsløsninger. Boligbygg skal også være karakterfulle og inviterende, med detaljrikdom og grønne uterom.

Nye boligbygg skal være verdifulle tilskudd til nabolaget, hvor folk føler tilhørighet og ønsker å bo lenge.

Foto: Trondheim kommune

Arkitekturstrategi for Trondheim

Et dialogverktøy

DEL 2: VERKTØYET

Delt inn i fire overordnede mål for byen.
8 prinsipper for løsninger: Hva skal arkitekturen gjøre.

4 mål for byen

Vakker

En vakker by som er tiltalende og inspirerende.

Karakterfull

En karakterfull by som skaper stolthet og tilhørighet.

Menneskevennlig

En menneskevennlig by som er attraktiv, levende og inkluderende.

Varig

En varig by som gir livskvalitet nå og i fremtiden.

8 prinsipper

viser hvordan målene kan nås med arkitektur

Varig

Menneskevennlig

Vakker

Karakterfull

Prinsippet

1. Helhetlig utforming

Bygg og byrom utformes med en helhetlig idé som løser flere oppgaver og skaper merverdi for samfunnet.

- 1.1 Arkitekturen skal berike omgivelsene.** Uform bygninger og byrom med en klar intensjon om å bidra med positive kvaliteter som beriker omgivelsene og nærmiljøet.
- 1.2 Formuler en helhetlig idé.** Utarbeid en stedsanalyse og la formene være førende for videre arbeid. Uvikle prosjekter med et tydelig grep, hvor forholdet til sted, program og visjon er lesbart i arkitekturen. I områdeplaner og store reguleringsplaner bør det utarbeides presise bestemmelser eller formgivningsledere knyttet til arkitektur og byform.
- 1.3 Samvirke med omgivelsene.** Uform og plasser nye bebyggelse slik at bygg, byrom og landskap inngår i en helhetlig sammenheng. Ta bestevorte valg basert på steds karakter, terrengform og naturverdier.
- 1.4 Lag en sammenhengende bystruktur.** Nye bygg og byrom skal utformes med god sammenheng til omkringliggende bystruktur, gatenett, kollektivutleider, rekreasjonsområder og til vann. Ta høyde for fremtidig utvikling av områdene omkring, også når det ikke foreligger konkrete planer for dette.
- 1.5 Ha en helhetlig plan for utforming i transformasjonsområder.** Planlegg transformasjonsområder og lokale sentrum ut fra et helhetlig konsept som kan danne grunnlag for utforming, karakter og identitet.
- 1.6 Bruk arkitektur til å skape gode steder.** En eiendommer eller et plannområde er ikke nødvendigvis et sted, men inngår i en sammenheng av mange små og store steder. Bruk arkitekturen til å forme et spektakulært uttrykk, fra de store og samlennde, til de små og intime. Tenk for eksempel tårn, naboblag, gate, tun, gårdrom, portrom, inngangspart, terrasse...
- 1.7 Planlegg med omtanke og innlevelse.** Omgivelser som utvider omtanke vil også møte med omtanke. I alle elementer som gir noe ekstra til både, og som gjør at folk blir glade i stedet. Bruk av kunst kan tilføre bygg og byrom en ny dimensjon og virke identitetskapsende. Tenk gjennom hvordan ulike brukere vil oppleve og bruke stedet gjennom dagene og året.
- 1.8 Bli et relevant fagkompetanse.** Riktig kompetanse er vesentlig for å realisere gode intensjoner i både planlegging og utførelse.

Vakker

“ Dette gjør vi ved å ”

Målet

§

PBL

§ 1-1 Lovens formål
§ 2-2 Utforming av tiltak
§ 2-3 Visuelle kvaliteter

KPA 2022-2034
§ 9 Arkitektur og byform

§ 9.1 Generelt
 Opplysningsvesenetskontoret og byformingskontoret for Trondheim skal legge til grunn for planlegging og arkitektonisk utforming. Til skjønnsting skal det utarbeides stedsplan avseende for oppstart.

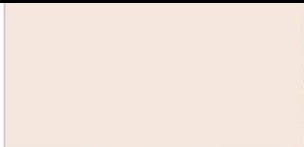
§ 9.2 Arkitektur
 Byggesaker skal være konsist med opplysningsvesenetskontoret og opplysningsvesenetskontoret, og fremme steds karakter, estetiske kvaliteter og kulturminner i tillegg til nye kvaliteter. Fagsektoring og materialbruk skal bidra til utforming av byrommet.

§ 9.3 Byrom
 Menneskets opplevelse fra gaten skal gi grunnlag for utforming av bygninger og byrom.

Voluntoppgifter og frivillighet er en viktig del av utforming og styrke med gate og byrom, opplysningsvesenetskontoret og opplysningsvesenetskontoret. Gater og byrom bør utformes med tykke og attraktive opplysningsvesenetskontoret og opplysningsvesenetskontoret bruk av byrom og andre tilgjengelige kvaliteter.

§ 9.4 Overordnede strukturer
 Byggesaker skal være konsist med opplysningsvesenetskontoret og opplysningsvesenetskontoret, og fremme steds karakter, estetiske kvaliteter og kulturminner i tillegg til nye kvaliteter. Fagsektoring og materialbruk skal bidra til utforming av byrommet.

Byens viktigste landskapskarakter er høyden som dominerer byen, arkitekturen, steds karakter og opplysningsvesenetskontoret, sammenhengende gjennom og markere seg i.

▲ 1 | Bostø | Århus, Sverige
 Västra hamnen er en bydel i Malmø som er transformert fra industriområde til et mangfoldig nabolag. Utformingen av området baserer seg på et helhetlig konsept for overvannshåndtering og bruk av ulike bygningstypologier. Høyere volum er plassert langs sjøkanten, mens det er etablert en unik og variert bygningstruktur bakover. Dette skaper områder med ulik karakter, der sjøkanten blir en destinasjon for hele byen, og den indre bebyggelsen består av varierende boligtyper, med private og offentlige soner.

▲ 2 | Krambugata 2 - Digs | Midtbyen, Trondheim
 Prosjektet kjører med et helhetlig grep i en kompleks urban situasjon. Byggets form og materialbruk slutter opp om omgivelsene og virker forlænde på tilgrensende gate, byrom og bebyggelse. Kontorbyggformen og skilletektet er vidt, vernet bebyggelse, og har innarbeidet arkitektoniske funn i arkitekturen. Kantine fungerer som offentlig kafé og ligger på gaten plan med en åpen og inkluderende fasade. Prosjektet overbeholder det historiske gateløpet til Krambugata, en av Trondheims eldste gater.

▲ 4 | Passasjen i Bankkvartallet | Midtbyen, Trondheim
 Dette nye kontorbygget i Bankkvartallet inviterer folket og byen inn. Gjennomgangen på tvers av kvartallet knytter Westermansveien med Sandre gate, hvor den nye Bankkassen er etablert. Kassen i første etasje har utrykk over passasjen og passasjen, og tilfører seg byens innbyggere med sin åpne og inviterende fasade. Gjennomgangen har blitt et naturlig gjennomgangspunkt, og prosjektet har lyktes i å løse frem byens historiske spor og bygge opp under en god, sammenhengende fortelling.

Eksempler

1

Helhetlig utforming

Bygg og byrom utformes med en helhetlig idé som løser flere oppgaver og skaper merverdi for samfunnet.

Dette gjør vi ved å ...

- 1.1 Arkitekturen skal berike omgivelsene
- 1.2 Formuler en helhetlig idé
- 1.3 Samvirke med omgivelsene
- 1.4 Lag en sammenhengende bystruktur
- 1.5 Ha en helhetlig plan for utforming av transformasjonsområder
- 1.6 Bruk arkitektur til å skape gode steder
- 1.7 Planlegg med omtanke og innlevelse
- 1.8 Benytt relevant fagkompetanse

Carlsberg Byen, København

2

Estetisk opplevelse

Skap byrom og bygninger som oppleves tiltalende, stimulerende og inspirerende.

Dette gjør vi ved å ...

- 2.1 Skap bygninger, steder og rom med opplevelseskvaliteter
- 2.2 Ha en konkret visjon for å oppnå estetisk kvalitet
- 2.3 Bruk arkitektoniske virkemidler bevisst innenfor en helhetlig idé
- 2.4 Utform steder som oppleves både helhetlige og stimulerende
- 2.5 Legg vekt på kvaliteter i øyehøyde
- 2.6 Utnytt potensialet i god materialbruk
- 2.7 Vær bevisst på fargebruk

Vakker

Huseby skoler, Trondheim

3

Samspill mellom bebyggelse og landskap

Bebyggelsen skal underordne seg det karakteristiske landskapet og inngå i helheten. Opplevelsen av det store åpne landskapsrommet, viktige siktlinjer og historiske landemerker skal videreføres.

Dette gjør vi ved å ...

- 3.1 Ivareta Trondheims topografiske særpreg og jevne bysilhuett
- 3.2 Ivareta siktlinjer og viktige landemerker
- 3.3 Utnytt sjøfrontens muligheter
- 3.4 Bruk stedets naturgitte forutsetninger som en ressurs
- 3.5 La bebyggelsen følge terrenget og møte bakken
- 3.6 Planlegg for Trondheims vær- og årstidsvariasjoner
- 3.7 Vær bevisst på ulempene knyttet til parkeringskjellere

Karakterfull

Nystuveien 35, Bergen

4

Egenart og stedstilpasning

Nye tiltak skal fremme stedets egenart, eksisterende kvaliteter, historiske strukturer og kulturminner, samt tilføre bymiljøet nytt særpreg.

Dette gjør vi ved å ...

- 4.1 Styrk bydelenes unike karakter
- 4.2 Reparer områder ved å tilføre karakter
- 4.3 Prioriter utforming av gater og byrom
- 4.4 Bruk kulturminner og kulturmiljø som en ressurs
- 4.5 Utform bebyggelse og anlegg som er tilpasset sine omgivelser.
- 4.6 Bygge videre på de unike bydelenes historie

Karakterfull

Munkhaugveita, Midtbyen

5

Attraktivt og aktivt byliv

Skap byrom og gater som legger til rette for aktiv bruk, møter mellom mennesker og gode opplevelser for gående.

Dette gjør vi ved å ...

- 5.1 Skap en by i øyehøyde
- 5.2 Skap et mangfold av ulike byrom som inviterer til allsidig bruk
- 5.3 Lag gode gatesnitt
- 5.4 Lage utadrettede fasader på gatenivå som styrker gatemiljøet
- 5.5 Legg vekt på overgangssonen mellom bygg og byrom
- 5.6 Utvikle et finmasket nettverk av attraktive forbindelser
- 5.7 Utform og plasser ny bebyggelse for å skjerme naturlig mot støy
- 5.8 Bruk belysning bevisst

Menneskevennlig

Nye Torvet, Trondheim

6

Inkluderende nabolag

Skap helsefremmende nabolag der alle har mulighet til å delta i et mangfoldig og aktivt fellesskap.

- 6.1 Tilrettelegg for likeverdighet og deltakelse for alle
- 6.2 Lag varierte nabolag med mangfoldig befolknings sammensetning
- 6.3 Skap nabolag med ulike arenaer for fellesskap og interaksjon
- 6.4 Styrk lokale sentrum som samlende møtesteder i bydelene
- 6.5 Bruk offentlige program til å styrke sosial infrastruktur
- 6.6 Legg til rette for lune og solfylte uterom
- 6.7 Sats på utvikling av nye boligtyper og alternative boformer
- 6.8 Tilrettelegg for åpne og inkluderende prosesser.

Menneskevennlig

Svartlamon, Trondheim

7

Holdbar og endringsdyktig

Velg fleksible og fremtidsrettede løsninger som gir høy arkitektonisk kvalitet og lang levetid.

- 7.1 Bygg for lang levetid og endret bruk
- 7.2 Utnytt potensialet som ligger i ombruk og gjenbruk
- 7.3 Planlegg funksjonsblandede byområder
- 7.4 Legg til rette for sambruk og optimalisering av arealbruk
- 7.5 Lag fleksible boliger
- 7.6 Utform fleksible parkeringsanlegg
- 7.7 Bygg for trøndersk klima med store årstidsvariasjoner
- 7.8 Videreutvikle trebyen Trondheim.

Varig

Hasletre, Oslo

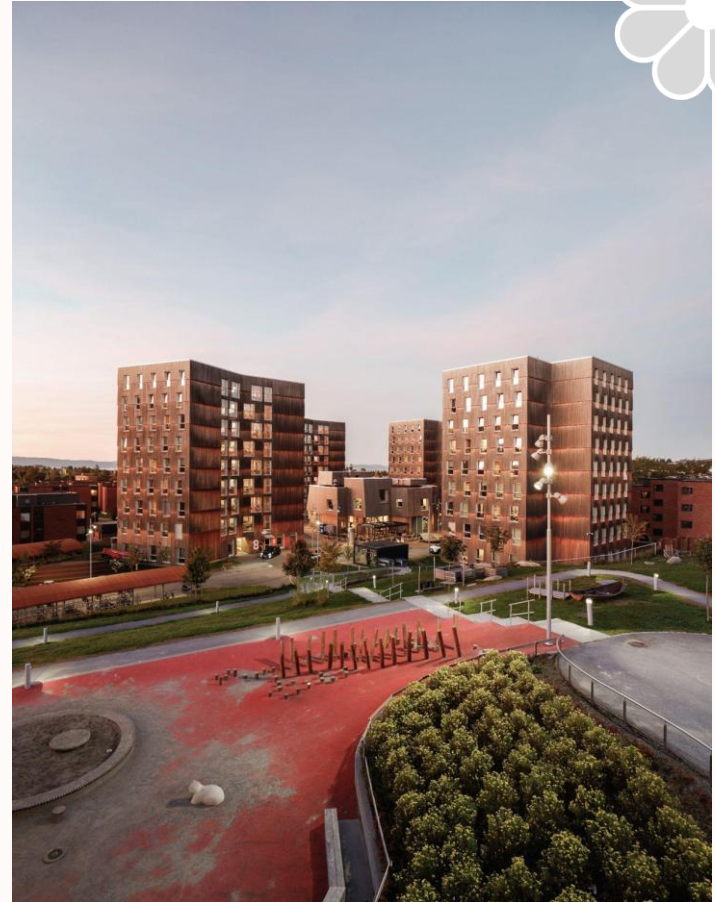
8

Grønn og miljøvennlig

Planlegg for et klima og samfunn i endring ved å fokusere på natur, ressursbruk og reisevaner

- 8.1 Ha ambisiøse strategier for å redusere energi- og ressursbruk
- 8.2 Velg mobilitetsløsninger som motiverer til bærekraftige reisevalg
- 8.3 Bruk nødvendige klimatiltak til å gjøre byen frodigere og sunnere
- 8.4 Unngå naturtap. Kartlegg og bevar eksisterende vegetasjon.
- 8.5 Integrer bytrær og vegetasjon i gater og byrom
- 8.6 Ta hensyn til lokalt naturmangfold

Varig

Hvordan kan en arkitekturstrategi brukes for å oppnå resultater?

Byutvikling består av mange aktører...

For utbyggere

Seriøse utbyggere VIL gjerne bygge gode og vakre bygg, men de vet ikke alltid hvordan, og begynner ofte på feil sted når de planlegger. Forholder seg til sin avgrensning.

- Skape begeistring for god arkitektur og løfte ambisjonsnivået
- Motivere ved å vise eksempler
- Foreslå løsninger og metoder.
- Advare mot vanlige feil. Riktig utgangspunkt!
- Holde fokus på arkitektur gjennom hele prosessen

For arkitekter/konsulenter:

Arkitektene får ofte for lite spillerom til å utvikle et prosjekt med estetisk kvalitet fra start til mål.

- Signalisere at kravene til estetikk er høye, og at fokus på arkitektonisk kvalitet må være til stede gjennom hele prosessen.
- Gi forutsigbare retningslinjer som arkitektene kan ta utgangspunkt i fra start.
- Spille på lag.
- Ikke detaljstyre arkitektenes prosess, men fokusere på det helhetlige resultatet.

For myndighetene:

Det er utfordringer knyttet til at administrasjon og politikere snakker “ulike språk”.

Kommunen har mange “hatter”.

Det er et paradoks at rigide myndighetskrav kan medføre store ulemper for det ferdige resultatet.

- Forankre at arkitektur virker, og lønner seg!
- Innarbeide et felles språk og en felles plattform for hva vi som kommune ønsker å oppnå.
- Tydeliggjøre at arkitektur er et helhetlig fag, som ikke kan reduseres til et spørsmål om konkrete tall og faktorer.
- Fokuserer på det ferdige resultatet og tørre å prioritere.

TILLIT av Lars Ramberg på Økern

Nå har de en ny plan for Trondheim: - Det skaper mye engasjement

Nå skal det bli strengere krav til arkitektur i Trondheim.

- Det vi egentlig trenger er en kultur for arkitektur: ALLE må samarbeide for å få det til.
- Vi har et stort fagmiljø i kommunen- og i byen- et vanvittig fortrinn!
- Vi har kunnskapsmiljøene på NTNU.
- Vi har utbyggere som viser vei.
- Vi har politikere som ønsker å prioritere.
- Vi har offentlighetens interesse.

- Derfor må vi sørge for aktiv bruk av strategien i alle ledd
- Denne gir oss konkrete mål og prinsipper for en vakrere, karakterfull, menneskevennlig og varig by.
- Skal både inspirere til å løfte ambisjonsnivå men også stille krav til arkitektur på byens vegne
- Skal ikke være en sjekklister, som forsøker å rydde opp i små ting.
- Vi må snakke om byens identitet, sammenhenger og om nabolag.
- Vi skal ha klare forventning til hva arkitektur skal bidra med for å gjøre Trondheim enda bedre for flere.

Foto: Trondheim byarkiv

Hendelser på Nyhavna 2019

ETTER TRE MÅNEDER SOM BYARKITEKT:

- FOLK BRYR SEG OM ARKITEKTUR OG SINE BYGDE OMGIVELSER!
- UTBYGGERE TAR KONTAKT FOR RÅD
- ADMINISTRASJON OG POLITIKERE GLEDER SEG TIL Å TA I BRUK ARKITEKTURSTRATEGIEN

Palmehaven, Røske og Røstads arkiv, før 1934, Foto: Universitetsbiblioteket

FOKUS FREMOVER

- ARKITEKTUR ER IKKE ET SEKTORKRAV
- VRI FOKUS FRA REGLER TIL KVALITET
- TILRETTELEGGE FOR DIALOG OM HVA PROSJEKTENE KAN GJØRE FOR BYEN, OG FOR MENNESKENE I BYEN
- TILRETTELEGGE FOR PROSJEKTER SOM UTLØSER RESSURSER I FOLK OG STEDET
- FÅ FLERE TIL Å FORSTÅ ARKITEKTUR SOM STRATEGISK VERKTØY

Foto: privat

ET LANGSIKTIG ARBEID

- ØKE KUNNSKAP OM ARKITEKTUR
- LAGE RAMMER FOR GOD ARKITEKTUR
- BYGGE KULTUR FOR ARKITEKTUR

Dronningens gate, en vinterdag. Etter 1916. Foto: Universitetsbiblioteket

TAKK FOR MEG!

